

Historik

Marianne Bernadotte Centrum

För att bygga upp det så viktiga stiftelsekapitalet bad Marianne sina konstnärsvänner om donationer till en auktion vid Bukowskis där inkomsterna blev grundplåten för stiftelsens kapital

[Bernadottestiftelsen](#)

Över 200 tavlor skänktes och dryga 1,3 miljon kronor blev startkapitalet för stiftelsen år 1990. Medlen har därefter förvaltats väl och vuxit till en anseelig summa. Redan vid stiftelsens start, och även inskrivet i dess stadgar, nämns att avkastningen från stiftelsen ska gå till att stödja ett namngivet laboratorium (Barnögoninstitut) vid Karolinska Institutet.

Forskargruppen leddes inledningsvis av professor Gunnar Lennerstrand och forskningen var starkt inriktad på muskelfysiologi, strabismologi (behandling av olika skelningstillstånd) och barns synutveckling. Forskningen bedrevs inledningsvis i olika lokaler på Huddinge sjukhus och på ögonklinikerna där Lennerstrand var verksamhetsansvarig.

Bild. Marianne Bernadotte och professor Gunnar Lennerstrand vid invigningen av MBC i Hagastaden 2021.

Professor Jan Ygge kom till forskargruppen i början på 90-talet efter två års postdoktorala studier vid Johns Hopkins Hospital i Baltimore, USA. Med sig hem till Sverige tog han kunskap och teknik för att mäta ögonens rörelser, en relativt ny teknik som öppnat upp för ett helt nytt forskningsområde. Just ögonrörelsemätningar har därefter kommit att prägla mycket av forskargruppens arbete vilket det gör än idag.

Bild. Professor Jan Ygge

Det tog några år innan stiftelsens kapital vuxit sig tillräckligt starkt för bildandet av ett laboratorium vilket låg i linje med prinsparets önskan och Bernadottestiftelsens uttalade mål om att stödja en dylik verksamhet vid Karolinska Institutet. Laboratorierna invigas år 2000 på Röntgenvägen 5 vid Flemingsbergs Centrum vid Huddinge Sjukhus under pompa och ståt. Inledningsvis namngavs laboratorierna till 'Sigvard och Marianne Bernadottes forskningslaboratorier för Barnoftalmologi'. Invigningen förrättades av prinsparet och Sigvard Bernadotte klippte bandet.

Lokalerna var ändamålsenliga men låg flera hundra meter från sjukhuset, en avsevärd sträcka när man ska bedriva klinisk forskning. År 2001 tog professor Jan Ygge över verksamhetsansvaret för forskargruppen och laboratorierna och strax därefter flyttade verksamheten till stora lokaler på Polhemsgatan 56, i anslutning till S:t Eriks Ögonsjukhus på Kungsholmen. Under åren växte forskargruppen med fler medlemmar, fler utrustningar och nya metoder. I samma lokaler bedrevs även undervisning för studenter på läkarprogrammet samt ortoptist- och ögonsjuksköterskeutbildningen. Flera av medarbetarna har naturligt delat sin tjänst mellan undervisning, forskning och klinik.

År 2013 bytte laboratorierna namn till 'Marianne Bernadotte Centrum' efter rektorsbeslut. År 2018 tog docent Tony Pansell över verksamhetsansvaret för forskargruppen och MBC och i juni 2020 flyttade MBC till nybyggda lokaler i Hagastaden i samband med att S:t Eriks Ögonsjukhus flyttade från Kungsholmen till Hagastaden. Idag finns MBC inne på ögonsjukhuset, på Eugeniavägen 12, plan 7. För en beskrivning av dagens forskning vid MBC, se beskrivning av [forskargrupp Pansell].

Marianne Bernadotte – hedersdoktor vid Karolinska Institutet

Marianne Bernadotte utnämndes till medicine hedersdoktor av Karolinska Institutet 1998 för sitt stora engagemang för forskning inom dyslexi och barnoftalmologi.

Hon är grundare av Sigvard och Marianne Bernadottes Forskningsstiftelse för Barnögonvård Bernadottestiftelsen och redan från start uttrycktes en önskan om att stödja ett namngivet forskningscentrum vid KI inom ögon- och synforskning, Marianne Bernadotte Centrum.

Marianne Bernadotte har ett långvarigt engagemang för forskning inom fysiska funktionsvariationer och lässvårigheter. Under 60-talet bidrog hon med sitt stora kontaktnät och engagemang till provinsialläkaren och uppfinnaren Per Uddéns världssuccé – den motoriserade rullstolen, Permobilen.

*Medicine hedersdoktor
Marianne Bernadotte*

Bilder: Marianne Bernadotte, Marianne Bernadotte och Per Uddén med uppfinningen Permobilen.

Mariannes intresse för att hjälpa barn med lässvårigheter och dåtidens tankar kring att dyslexi kunde vara ett problem som härrörde från felaktiga ögonrörelser ledde till skapandet av ett företag som byggde ögonrörelseapparater, IOTA Eye Trace Systems, även detta företag skapat av Per Uddén. I detta arbete kom Marianne i kontakt med ögonläkare och professor Gunnar Lennerstrand vid Karolinska Institutet som forskade på samsynsfunktioner och synutveckling hos barn. En stor forskningsstudie på skolbarn som kartlade kopplingen mellan ögon- och synfunktioner och lässvårigheter genomfördes tillsammans med nuvarande Linnéuniversitetet i Kronobergs län under början på 90-talet. Studierna påvisade att det inte var felaktiga ögonrörelser som var orsaken till dyslexi.

Detta dataset ska 30 år senare, i forskargrupp Pansell, med modern statistik ligga till grund för skapandet av företaget [Lexplore](#)

Med avancerad teknik och AI kan läsögonrörelser analyseras i realtid och avslöja lässvårigheter.